

ISSN: 2146-1961

Yiğit, A. & Özlü, K. (2022). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Öğretim Yöntemleri Belirlemede Karşılaştıkları Sorunlar, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 13(49), 921-938.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3180>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ BELİRLEMEDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Adem YİĞİT

Yüksek Lisans Öğrencisi, Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Amasya, Türkiye, y_yigit_01@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-5062-2196

Kurtuluş ÖZLÜ

Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Amasya, Türkiye, kurtulus.ozlu@amasya.edu.tr
ORCID: 0000-0003-1839-5437

Gönderim tarihi: 12.05.2022

Kabul tarihi: 06.08.2022

Yayın tarihi: 01.09.2022

ÖZ

Bu çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları öğretim yöntemlerini belirleme sürecinde karşılaştıkları sorunları ele almak ve olası çözüm önerileri getirmek amaçlanmaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseninden yararlanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Amasya İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan, 10 beden eğitimi öğretmeninden oluşmaktadır. Toplanan veriler betimsel analiz anlayışı çerçevesinde analiz edilmiştir. Araştırma neticesinde katılımcılar yöntem belirleme önceliklerini sırasıyla; öğrencinin bireysel özellikleri, ders araç gereçleri, fiziki şartlar, kazanımlar, öğrenci sayısı, öğrenci güvenliği ve mesleki bilgi şeklinde ifade etmiştir. Katılımcılar öğretim yöntemi belirlemede yaşadıkları sorunları ise; yöntem bilgi eksikliği, malzeme eksikliği, saha ve salon eksikliği, kalabalık sınıf mevcudu, ders saatlerinin yetersiz olması, derse karşı olumsuz tutum, öğrencilerin gelişim seviyelerinin düşük olması ve disiplinsiz öğrenci profili şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcılar öğretim yöntemi belirlemede yaşanan sorunlara yönelik olası çözümleri; hizmet içi eğitimler, üniversitede uygulama ağırlıklı eğitim, malzeme eksikliğinin tamamlanması, ders saati sayısının artırılması, fiziki şartların iyileştirilmesi, tüm branşlarda kaliteli eğitim verilmesi, hareket eğitimi dersinin olması ve sınıf sayılarının azaltılması şeklinde öneride bulunmuştur. Elde edilen bulgular neticesinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemleri belirlemede birtakım sorunlarla karşılaştığı ve bu sorunların beden eğitimi dersinin amacını gerçekleştirmede engel teşkil ettiği anlaşılmıştır. Öğrencilerin sağlıklı bir şekilde psikomotor gelişimlerini sağlamak ve spor kültürü içerisinde yetiştirmek için beden eğitimi ve spor dersinde ihtiyaç duyulan yeterliliklerin sağlanması ve öğretmen niteliklerinin artırılması gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntem bilgisi, lisans eğitimindeki eğitimlerle ve görevi sırasında hizmet içi eğitimler yoluyla mesleki gelişimleri sağlanmalıdır. Ayrıca beden eğitimi ve spor dersinde ihtiyaç duyulan araç-gereç, malzeme ve saha eksiklikleri tamamlanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Beden eğitimi ve spor, beden eğitimi öğretmeni, öğretim yöntemleri.

THE PROBLEMS THAT PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHERS ENCOUNTERED IN DETERMINATION OF TEACHING STRATEGIES

ABSTRACT

In this research, it is aimed to address the problems faced by physical education and sports teachers in the process of determining the teaching methods they use in their lessons and to offer possible solutions. The research was carried out by using the phenomenology design, one of the qualitative research methods. The data obtained in the study were collected using a semi-structured interview form developed by the researchers. The study group of the research consists of 10 physical education teachers working in schools affiliated to Amasya Provincial Directorate of National Education. The collected data were analysed within the framework of descriptive analysis. As a result of the research, the participants prioritized method determination respectively, the individual characteristics of the student, course equipment, physical conditions, achievements, number of students, student safety and professional knowledge. If the participants have problems in determining the teaching method; They expressed lack of method knowledge, lack of materials, lack of field and hall, crowded classrooms, insufficient course hours, negative attitude towards the course, low level of development of students and undisciplined student profile. The participants included possible solutions to the problems experienced in determining the teaching method; he made suggestions such as in-service training, practice-oriented training at the university, completing the lack of materials, increasing the number of course hours, improving the physical conditions, providing quality education in all branches, having a movement training course and reducing the number of classes. As a result of the findings, it was understood that physical education and sports teachers faced some problems in determining teaching methods and these problems were an obstacle in realizing the purpose of the physical education lesson. It has been concluded that in order to ensure healthy psychomotor development of students and to raise them in a sports culture, it is necessary to provide the necessary competencies in physical education and sports lessons and to increase teacher qualifications. According to the results of the research, physical education and sports teachers should be provided with knowledge of teaching methods, professional development through training in undergraduate education and in-service training during their duties. In addition, the equipment, materials and field deficiencies needed in physical education and sports lessons should be completed.

Keywords: Physical education and sports, physical education teachers, teaching strategies

GİRİŞ

Eğitim insanın kendi yaşantısı yoluyla davranışlarındaki istendik yöndeki değişim olarak tanımlanmaktadır. Öğretim ise öğrencilerin öğrenmesini sistemli hale getirme düzenleme ve programlama işidir. Bu anlamda okuldaki formal eğitim, önceden hazırlanmış ve planlanmış öğretim yöntemleriyle amaca yönelik davranış edindirme süreci olarak tanımlanabilir (Karamustafaoğlu ve ark., 2014). Beden eğitimi ve spor dersi çocuğun tüm yönleriyle gelişmesini sağlayan bir faaliyet alanı olarak kabul edilmektedir. Beden eğitimi ve spor, fiziksel hareketler yardımıyla çocuğun psikomotor, duyuşsal, bilişsel ve sosyal gelişimine katkıda bulunarak sporu yaşantı haline getirmesine, serbest zamanlarını etkili değerlendirmesine ve mutlu bir birey olarak yaşamını sürdürmesini amaçlamaktadır (MEB, BESÖP, 2018). Sporun öğrencilerin fiziksel ve zihinsel gelişimine olumlu etkisi vardır. Öğrencilerin performans gelişiminde iyi bir vücut duruşu veya duruş gelişimi gereklidir. Sporun insanların fiziksel ve zihinsel gelişimlerinde rol oynadığı bilinen bir gerçektir (Uzun Dönmez ve İmamoğlu, 2020). Ayrıca, fiziksel aktivitenin sağlık üzerine olumlu etkisinin yanı sıra, fiziksel aktivite bireyin kendine güveninin artması ve düşük düzeydeki stres ve kaygı düzeyleri ile de yakından ilişkilidir. Fiziksel aktivitenin, öğrencilerin mental sağlıkları üzerine etkisi, öğrenme kapasitesini artıracak yönündedir (Uzun ve ark., 2017).

Günümüzde bilgi ve teknolojiye hızlı değişimler, eğitim alanında da yenilenme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Eğitimde yenilenmeyi gerektiren diğer bir sebepten geleneksel öğretim yöntemlerinin çağın geride kalması ve öğrencinin okulda öğrendiği bilgiyi gerçek yaşamlarında kullanamamasıdır (Yıldız ve Kangalgil, 2021). Eğitimdeki ve teknolojiye uyum sağlamak için, gelecek neslin bilgiyi üreten, hayatında işlevsel olarak kullanabilen, problem çözen, eleştirel düşünebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip bireyler olarak yetiştirmek amacıyla, bu nitelikleri kazandırabilecek öğretim programları hazırlanmıştır (MEB, BESÖP, 2018). Bu anlamda öğretmeninde öğretim programlarına paralel olarak, bilgiyi direkt aktarmak yerine, derslerinde öğrenciye rehberlik ederek, bilgiye ulaşmalarını sağlayacak yöntem ve yaklaşımları kullanması önemli hale gelmiştir (Demirkan ve Saraçoğlu, 2016).

Bir öğretmenin öğrenme ortamındaki rolü, öğrencinin öğrendiklerini deneyimleme fırsatı bulacak öğrenme alanlarını oluşturarak, öğrencilerin tek başına karar verici, çözüm üretici, yaratıcı ve sorgulayıcı olmalarını sağlayacak öğretim yöntemlerini kullanmasıdır (Böke, 2021). Öğretmenin öğretim aşamasında kullandığı yöntem, öğrencinin bilgiyi, beceri ve tutumları öğrenmesini sağlayıcı önemli bir etkidir. Dolayısıyla eğitim ve öğretimin uygulayıcısı durumunda olan öğretmenin çağın gerektirdiği özelliklere ve yeniliğe açık, güncel bilgi, beceri ve tutumlara sahip olması gerekmektedir (Demirkan ve Saraçoğlu, 2016). Bu nedenle eğitimin önemli bir unsuru olan öğretmenin mesleki alandaki yeterliliği, eğitimini kalitesini doğrudan etkilemektedir (Tutkun ve ark., 2004).

Bir eğitim faaliyeti olan spor, ortak hedefler belirleme, diğer sporcuların başarılarını takdir etme, hoşgörülü olma, sorumluluk alma, işbirlikçi yaklaşım gösterme, bir sosyal gruba ve topluma aidiyet duygusu oluşturma becerilerini geliştirir (Orak ve ark., 2021). Beden eğitimi ve spor dersinde istenilen hedeflere ulaşılması, istendik yönde davranış değişikliğinin meydana gelebilmesi için kendini geliştiren, yenilikçi ve nitelikli beden eğitimi ve spor öğretmenleriyle mümkün olacaktır (Ünlü ve Aydos, 2010). Bu anlamda iyi bir beden eğitimi öğretmeni

sadece spor becerileri ve alan bilgisi olan bir öğretmen değil, bu bilgi ve becerileri öğrencilere öğretmek, onlarda davranış değişikliği meydana getiren kişidir (Tamer ve Pulur, 2001). Özellikle erken yaşta çocuklarda spor faaliyetleri tüm yaşam boyu devam edecek ve yaşam boyu spor ve fiziksel aktivitelere aktif katılım alışkanlıklarının kazandırılmasında etkin rol oynayacaktır (Uzun, 2022).

Demirhan ve ark. (2001) beden eğitimi öğretmenin niteliklerini:

- Mesleki alan bilgisine ve becerilerine sahip olmalı,
- Kendini kontrol edebilmeli, sabırlı olmalı, görgü kurallarına ve iyi alışkanlıklara sahip olmalı, cesaretli olmalı,
- Ders esnasında sportmenlik gösterebilmeli ve adil olmalı,
- İyi bir fiziksel görüntüye sahip olabilmeli ve kişilerde spor yapma isteği uyandırabilmeli,
- Öğrencilerle ilgilenmeli, öğrencilerin ilgi ve isteklerine yer vermeli ve onları anlamalı,
- Öğrencilerde yaratıcı ve eleştirel düşüncüyü geliştirici öğretim yöntemlerini kullanarak öğrencilere göre ders işlemelidir şeklinde sıralamıştır.

Karamustafaoğlu ve ark. (2014) öğretmenin dersini işlerken kullandığı öğretim yöntemi konuların içeriğine, öğrencinin seviyesine, ön öğrenmelerine ve ilgilerine uygun olmalı öğrencileri yaratıcı ve eleştirel düşünmeye yönlendirmelidir. Öğretim yöntemi, eğitim-öğretim ortamı planlanırken belirlenmesi gereken önemli bir etkidir. Çünkü belirlenen hedef davranışlar öğretim yöntemleri aracılığıyla öğrenciye aktarılır. Her zaman her durumda kullanılacak bir öğretim yöntemi yoktur. Buna göre, Yıldız ve Kangalgil (2014) öğretmenlerin yöntem seçimini, amaçlar, konunun içeriği, araç-gereç, öğrenme ortamı, öğrencilerin fiziksel, bilişsel, duyuşsal durumu ve öğretmenin yöntem bilgisi, öğretmenin seçimini etkilemektedir. Bu anlamda beden eğitimi öğretmenin öğrencilere kazandıracığı bilgi ve becerilerin hangi yöntemle öğrenciye aktaracağını iyi bilmesi gereklidir. Benzer şekilde Şirinkan ve Erciş (2009) dersin amacını gerçekleştirilmede uygun öğretim yöntemine karar verebilmek için sınıftaki öğrenci sayısının, araç-gereç durumunun, gerçekleştirilecek olan aktivite özelliğinin, ulaşılmaya çalışılan özel alt amaç ve hedeflerin ve öğrencinin yaş ve yetenek seviyelerinin dikkate alınması gerektiğini belirtmişlerdir.

Beden eğitimi ve spor dersinde fiziksel beceri ve davranışların nasıl öğretileceği ve aktarılacağı konusunda birçok yöntem bulunmakta olup, bu yöntemlerden bazıları aşağıda ifade edilmiştir. Mosston ve Ashworth (2002) göre beden eğitimi ve spor dersine özgü sunuş yöntemleri; “komut yöntemi (A)”, “alıştırma yöntemi (B)”, “eşli çalışma yöntemi (C)”, “kendini denetleme yöntemi (D)”, “katılım (E)” yöntemidir. Buluş yöntemleri olarak ifade edilen yöntemler ise, “yönlendirilmiş buluş (F)”, “problem çözme: tek doğru (G)”, “problem çözme: farklı yollar üretimi (H)”, “öğrencinin tasarımı (I)”, “öğrencinin başlatması (J)” ve “kendi kendine öğrenme (K)” şeklindedir. Yöntemler alfabetik sıraya göre ilerledikçe öğretmenin daha pasif, öğrencinin daha aktif olduğu görülmektedir.

Literatürde beden eğitimi ve spor dersinde öğretim yöntemleri belirlemede karşılaşılan sorunlara bakıldığında, Özlü (2014) Türkiye’de beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kullandıkları öğretim stillerinin ve bu öğretim

stilllerine ilişkin değer algılarını incelediği araştırmasında Türkiye'deki öğretmenlerin daha çok öğretmen merkezli öğretim yöntemlerini kullandıklarını ifade etmiştir. Kulinna ve Cothran (2003) ise, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları öğretim yöntemlerine yönelik araştırmalarında, öğretmenlerin derslerinde çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlanmadıklarını belli başlı öğretim yöntemlerini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Keske (2007) ise ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemleri ve karşılaştıkları sorunlar adlı araştırmasında, öğretmen merkezli yöntemin veya sunuş yönteminin öğrencileri pasifleştirdiği, öğrencilerde dikkat dağınıklığına sebep olduğu ve her öğrenciye fırsat verilemediğini belirtmiştir. Buluş yönteminde ise öğretmenin pasif olmasından kaynaklı disiplin sorunları yaşandığını, bazı yöntemlerin pahalı olduğunu veya öğrencilerde değerlendirmede sorun yaşandığını ifade etmiştir. Yıldız ve Kangalgil (2014) beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterlilikleri ve kullandıkları öğretim yöntemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi araştırmasında ise, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ders ve konulara göre farklı öğretim yöntemleri kullanmama sebeplerini; öğrencilere dönüt vermede yaşanan zorluk, salon ve saha eksikliği, araç-gereç eksikliği, öğrencilerin ilgisizliği ve öğretmenlerin yöntemleri uygulama konusundaki yetersizliği şeklinde ifade etmişlerdir. İnce ve Hünük (2010) ise, mesleki olarak tecrübeli beden eğitimi ve spor öğretmenleriyle yaptığı çalışmada öğretmenlerin en fazla kullandığı veya değer atfettikleri öğretim yönteminin öğretmen merkezli yaklaşımları içeren öğretim yöntemleri olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca bu durumun yapılandırmacı öğretim programlarının uygulanma sürecine olan uyumunu zorlaştıracağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak derste öğrencilere kazandırılacak kazanımların aktarılmasında yöntem seçimi öğretmenin tasarrufunda olan bir durumdur. Ancak öğretmenin; içerik, konunun özelliği, öğretmenin yöntem bilgisi, zaman, araç-gereç, fiziksel mekân, öğrencilerin bireysel özellikleri, kullanılan öğretim yönteminin avantajları ve dezavantajları gibi faktörler öğretmenin yöntem seçimine etki edebilir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni, bu dersten beklenen amaçları gerçekleştirmek ve öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlamak için belirtilen durumları göz önüne alarak en uygun öğretim yöntemini belirlemelidir. Buna göre araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, öğretim yöntemi belirlemede karşılaştıkları sorunlar ve olası çözüm yolları ortaya konularak önceden önlem alınabilmesi adına öğretmenlere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları

Bu araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemleri belirlemede karşılaştıkları sorunları incelemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmacılar aşağıdaki temel sorulara yanıt aramışlardır.

1. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri öğretim yöntemi kavramını nasıl tanımlamaktadır?
2. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemini belirleme öncelikleri nelerdir?
3. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemi belirlemede karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
4. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemlerini belirlemede karşılaştıkları sorunlara karşı çözüm önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Bu başlık altında sırasıyla araştırma yöntemine, araştırma desenine, araştırmanın çalışma grubuna, araştırmacıların rolü ile verilerin toplanması ve analizi başlıklarına değinilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi ve Deseni

Bu araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemleri belirlemede karşılaştıkları sorunlar, öğretmenlerin öğretim yöntemleri konusundaki yeterlilikleri ve en çok kullandıkları öğretim yöntemlerini belirlemek ve olası öneriler getirmek için nitel araştırma deseninde gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma anket, gözlem, görüşme ve mülakat gibi veri toplama araçlarından yararlanarak, kavram ve olayları kendi ortamında gerçekçi ve kapsayıcı bir şekilde ortaya çıkarmayı hedefleyen bir araştırma çeşididir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Nitel araştırmada daha çok sözel veriler analiz edilmekte aynı zamanda genelleme kaygısından uzak keşfetmeyi ve araştırmayı amaçlayan bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır (Bülbül, 2016).

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılarak yapılmıştır. Olgubilim deseni, bilinen fakat hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olmadığımız olguları temel almaktadır. Olgubilim deseni, nicel araştırmada olduğu gibi genellenebilir sonuçlar ortaya çıkarmayabilir. Ancak, olguyla ilgili yaşantı, deneyim ve açıklamalar ortaya koyarak daha iyi anlaşılmasına olanak sağlayabilir (Yıldırım ve Şimşek 2011).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Amaçlı örneklem yöntemi olasılı ve seçkisiz olmayan bir örnekleme yaklaşımıdır. Araştırmanın amacına bağlı kalarak, bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına fırsat tanımaktadır. Belli ölçütleri karşılayan veya belli özelliklere sahip olan bir veya daha fazla özel durumla çalışılmak istenildiğinde tercih edilir (Büyüköztürk ve ark., 2012). Yıldırım ve Şimşek (2008) nitel araştırmada örneklemin genişliği araştırma sorularının özelliğine ve araştırmayı yapan kişinin elinde bulunduğu kaynakların sınırlılıklarına göre belirlenmelidir. Bu bağlamda araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örneklem tekniği ile belirlenmiştir. Kolay ulaşılabilir örneklem tekniği ulaşılması kolay ve hızlı olan ögelere dayanır. Araştırmacılar bu anlamda hedef evrenden çalışma grubunu oluşturmak için ulaşabileceği en yakın ve kolay ögelere yönelmektedir (Baltacı, 2018).

Çalışma grubu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Amasya merkez ilçesinde görev yapan 10 beden eğitimi öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin bilgilerinin gizli tutulması için katılımcılar Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9 ve Ö10 şeklinde kodlandırılmıştır. Katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmada Yer Alan Beden Eğitimi Öğretmenlerine Ait Demografik Özellikler

Sıra	Cinsiyet	Yaş	Mesleki Kıdem	Çalıştığı Kurum	Eğitim Seviyesi
Ö1	Erkek	47	19	Lise	Lisans
Ö2	Erkek	41	16	Lise	Lisans
Ö3	Kadın	33	6	Ortaokul	Lisans
Ö4	Erkek	40	20	Lise	Lisans
Ö5	Erkek	36	12	Ortaokul	Lisans
Ö6	Kadın	33	8	Ortaokul	Lisans
Ö7	Kadın	34	8	Lise	Lisans
Ö8	Erkek	43	19	Lise	Lisans
Ö9	Erkek	43	17	Lise	Lisans
Ö10	Erkek	30	7	Ortaokul	Lisans

Tablo 1'deki verilere bakıldığında araştırmaya katılım gösteren beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %70'nin (7) erkek ve %30'nun (3) kadın olduğu görülmektedir. Yaş aralıklarına bakıldığında ise %50'sinin (5) 30-40 yaş aralığında, %50'sinin (5) ise 40-50 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Mesleki kıdemleri açısından değerlendirildiğinde ise %40'nın (4) 1-10 yıl aralığında, %60'nın (6) 10-20 yıl aralığında olduğu görülmektedir. Katılımcılar çalıştığı kurum yönünden değerlendirildiğinde ise %60'nın (6) lisede, %40'nın (4) ise ortaokulda görev yaptığı anlaşılmaktadır. Ayrıca katılımcıların tamamının lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Araştırmacıların Rolü

Birinci araştırmacı Beden Eğitimi ve Spor alanında yüksek lisans eğitimine devam etmekte olup, Millî Eğitim Bakanlığında 4 yıl beden eğitimi ve spor öğretmenliği yaptıktan sonra çeşitli öğretim kurumlarında değişik unvanlarda yöneticilik yapmıştır. Halen bir ortaöğretim kurumunda müdür başyardımcısı olarak görevine devam etmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin derslerinde yöntem belirleme konusunda bazı sorunlardan dolayı sıkıntı yaşadıkları ve bu sıkıntıların dersin amacına engel teşkil ettiği düşüncesinden hareketle bu çalışmayı yapmaya karar vermiştir.

İkinci araştırmacı ise; uzun süre Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda beden eğitimi ve spor öğretmenliği yapmış, yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamladıktan sonra üniversiteye geçiş yapmıştır. Millî Eğitim Bakanlığındaki görevi süresince beden eğitimi öğretmenlerinin yöntem belirleme konusunda bazı sorunlarla karşılaştığı düşüncesinden hareketle beden eğitimi dersinde yöntem belirlemede yaşanan sorunları birde beden eğitimi öğretmenlerinin bakış açılarıyla değerlendirmek istediğinden ilgili araştırmayı yapmaya karar vermiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemlerini belirlemede karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacılara görüşme sırasında katılımcılardan derinlemesine bilgi almak adına katılımcıların söylemlerine göre ek sorular oluşturma fırsatı sunmaktadır (Patton, 2010). Görüşme formunun hazırlanması aşamasında öğretim yöntemleri ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Bu anlamda soruların değerlendirilmesi için bir akademisyenden uzman görüşü alınmış ve soruların anlaşılabilirliği

yönünden görüşme soruları iki beden eğitimi öğretmeni ile ön görüşme yapılarak görüşme sorularına son hali verilmiştir. Belirlenen katılımcılarla iletişime geçilerek uygun yer ve zaman belirlenmiş ve katılımcılarla 20-25 dakika arasında süren görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara görüşme öncesinde araştırmanın amacı ile ilgili bilgilendirme yapılmış ayrıca kişisel bilgilerin saklı tutulacağı ve raporlaştırma yapılacağı ifade edilmiştir. Katılımcıların görüşme sorularına ilişkin ifadeleri izinleri doğrultusunda ses kaydı ile kayıt altına alınmıştır. Ayrıca katılımcıların görüşme sorularına verdikleri cevaplara istinaden ek sorular yöneltilerek daha ayrıntılı bilgiler elde edilmeye çalışılmıştır. Çepni (2007) araştırmacıların yarı yapılandırılmış görüşme yönteminde görüşme sorularını görüşmeden önce hazırlamakla beraber görüşme sırasında katılımcıların cevaplarına yönelik farklı sorular sorma, sorularda değişiklik yapma, ek sorular sorma veya soruların sırasında yer değiştirme gibi eylemlerde bulunma esnekliğine sahip olduklarını belirtmiştir. Görüşme sonrasında ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınan veriler bilgisayar ortamında yazılı hale dönüştürülmüştür.

Katılımcılardan elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Betimsel analiz tekniğinde elde edilen veriler, literatüre göre belirlenen kod ve temalara göre incelenip yorumlanmaktadır. Toplanan bilgiler anlamlı bir yapıya kavuşturmak için katılımcıların dile getirdiği cevaplardan yola çıkarak doğrudan alıntılara sık sık başvurulur (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmanın Yayın Etiği

Makalenin etik kurul izni, Amasya Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Yayın Etik Kurulu tarafınca 20.05.2022 tarih, E-30640013-108.01-72125 sayılı kararı ile alınmıştır.

BULGULAR

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, araştırma soruları kapsamında analiz edilmiştir. Bu bağlamda, araştırmanın birinci sorusu olan “Beden eğitimi ve spor öğretmenleri öğretim yöntemi kavramını nasıl tanımlamaktadır?” şeklindedir. Ulaşılan verilerin analizi yapıldığında araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, öğretim yönteminin tanımına ilişkin algıları 1. Bilgiyi aktarma yolu. 2. Strateji 3. Stil 4. Öğretme tasarımı şeklinde bulunmuştur. Çalışmanın birinci araştırma sorusuna ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Öğretim Yöntemine İlişkin Algıları

Kod	f	%	Örnek cümle
Bilgiyi aktarma yolu	5	50	“Öğretmenin bulunduğu okuldaki imkânlar, iklim şartları öğretmenin birikimi yani mesleki birikimleri yöntem belirlemede çok önemlidir. Bunların hepsini değerlendirerek öğrenciye bilgi aktarmaya çalışma işidir yöntem.”(Ö1).
Strateji	3	30	“Bize belirlenen çerçevede öğrenciye bildiklerimizi aktarabilmek adına kullandığımız stratejilerdir.”(Ö8).
Stil	1	10	“Ben öğretim yöntemini öğretmenin, öğretme stili olarak tanımlıyorum.”(Ö3).
Öğretme tasarımı	1	10	“Yöntem bir öğretmenin öğrencilerine o dersin öğretimiyle ilgili yapmış olduğu uygulamalar veya dersin konusunu nasıl öğrettiğiyle ilgili bir tasarımıdır.”(Ö4).
Toplam	10	100	

Tablo 2'ye bakıldığında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemine ilişkin algıları; bilgiyi aktarma yolu %50 oranında, strateji %30 oranında, stil %10 oranında ve öğretim tasarımı %10 oranında bulunmuştur.

Araştırmanın ikinci sorusu "Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemini belirleme öncelikleri nelerdir?" şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemi belirleme önceliklerine ilişkin algıları sırasıyla 1. Öğrencinin bireysel özellikleri, 2. Ders araç gereçleri, 3. Fiziki şartlar, 4. Kazanımlar, 5. Öğrenci sayısı, 6. Öğrenci güvenliği, 7. Mesleki bilgi şeklinde bulunmuştur. Çalışmanın ikinci araştırma sorusuna ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Öğretim Yöntemi Belirleme Önceliklerine İlişkin Algıları

Kod	f	%	Örnek cümle
Ders araç gereçleri	8	32	"Bol miktarda araç gereçim varsa ona göre ders işliyorum. Bunda çocukların hepsini katabiliyorum çalışmalara, ancak araç gereçim yoksa gösterip yaptırma tekniğini kullanıyorum."(Ö7).
Öğrencinin bireysel özellikleri	7	28	"Yöntem ve stratejimi belirlerken ilk önce öğrencinin bireysel özelliklerine ve hazır bulunuşluk düzeylerine göre yöntem ve tekniğimi belirlerim."(Ö2).
Fiziki şartlar	3	12	"Ben öğretim yöntemimi kesinlikle fiziki şartlara göre belirlerim, ben köy okulunda çalışıyorum. Malum köy okulunda kapalı spor salonu veya kapalı bir ortamda ders yapacağımız geniş alan yok bu yüzden fiziki şartlar yöntem belirlemede öncelikli olmakta."(Ö3).
Kazanımlar	2	8	"Yöntem belirlemede öncelik bu ders için amaca ulaşmak, o günkü konu neyse konunun hedefine ulaşmak için ona göre yöntem belirlerim."(Ö9).
Öğrenci sayısı	2	8	"Yöntem belirlemede sınıf sayısı önemlidir."(Ö9).
Öğrenci güvenliği	2	8	"Yapılandırmacı sisteme göre öğrenciyi daha çok işin içine sokmamız gerekirken, bizler öğrencinin güvenliğini de düşündüğümüz ve sağladığımız için daha çok komut merkezli yani öğretmen merkezli yöntemler işimize geliyor ve işimizi kolaylaştırıyor."(Ö5).
Mesleki bilgi	1	4	"Öğretim yöntemine etki eden diğer bir durumda öğretmenin mesleki bilgisidir."(Ö5).
Toplam	25	100	

Tablo 3'e bakıldığında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemi belirleme önceliklerine ilişkin algıları; öğrencinin bireysel özellikleri %32 oranında, ders araç gereçleri %28 oranında, fiziki şartlar %12 oranında, kazanımlar %8 oranında, öğrenci sayısı %8 oranında, öğrenci güvenliği %8 oranında, mesleki bilgi %4 oranında bulunmuştur.

Araştırmanın üçüncü sorusu "Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemi belirlemede karşılaştıkları sorunlar nelerdir?" şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemi belirlerken karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları sırasıyla 1. Yöntem bilgi eksikliği, 2. Malzeme eksikliği, 3. Saha ve salon eksikliği, 4. Kalabalık sınıf mevcudu, 5.Ders saatlerinin yetersiz olması, 6. Derse karşı olumsuz tutum, 7. Öğrencilerin gelişim seviyelerinin düşük olması, 8. Disiplinsiz öğrenci profili şeklinde bulunmuştur. Çalışmanın üçüncü araştırma sorusuna ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Yöntem Belirlemede Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Algıları

Kod	f	%	Örnek cümle
Yöntem bilgi eksikliği	8	27	"Beden eğitimi öğretmenlerinin yöntem bilgisi konusunda yeterli bilgiye sahip olduklarını düşünmüyorum. Halen günümüzde gördüğüm kadarıyla eski usullerle yani ilk önce bilgi verilip daha sonra öğrenci davranışı şekillendirilmeye gidiliyor."(Ö2).
Saha ve salon eksikliği	6	20	"Bazı sebeplerden dolayı 2 temel yöntem kullanıyoruz. Saha ve salonumuz olmadığı için iklim şartlarından çok fazla etkileniyoruz. Çok sıcak ve soğukta öğrencileri sınıfa alıyoruz. Burada da sadece anlatım yöntemini kullanabiliyoruz."(Ö8).
Malzeme eksikliği	5	17	"Beden eğitimi derslerinde yeterli malzemenin, maddi kaynakların olmayışından dolayı bu ders için istediğin hedefe ulaşamıyorsun. Bu seferde sadece öğrenciye kuru bilgi aktarmak zorunda kalıyorsun. Kısaca malzeme eksikliği yöntem belirlemeyi etkiliyor."(Ö1).
Kalabalık sınıf mevcudu	4	13	"Kalabalık sınıf ve grup mevcudu yöntem ve teknik belirlememi etkiliyor."(Ö1).
Ders saatlerinin yetersiz olması	3	10	"En büyük dezavantajımız ders saatlerinin haftalık olarak yetersiz olması, 40 dakikada 40 kişilik bir sınıfta öğrenci merkezli bir yöntemi ne kadar uygulayabiliriz."(Ö4).
Derse karşı olumsuz tutum	2	7	"Toplumda şöyle bir algı var, "öğrencilere at topu oynasın" böyle olunca da beden eğitimi dersinin dışındaki herkesin bakışı olumsuz, hiç bir şey yapmıyor, anlatmıyor anlattıkları da işimize yaramayacak gibi bir algı oluşuyor ve derste bir şey yapılamayabiliyor."(Ö5).
Öğrencilerin gelişim seviyelerinin düşük olması	1	3	"Çocuklar günümüzde yürümeyi bilmiyor. Bırakın temel hareket göstermeyi çocuk sağa ve sola dönmeyi veya bir tempoyla bir ritimle koşmayı bile bilmiyor."(Ö4).
Disiplinsiz öğrenci profili	1	3	"Öğrencinin profili de yöntemi etkilemekte, öğrenci merkezli yöntemleri seçtiğim zaman birbirleriyle kavga edebiliyorlar böyle olunca daha çok öğretmen merkezli yöntemleri seçebiliyorum."(Ö6).
Toplam	30	100	

Tablo 4'e bakıldığında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yöntem belirlemede karşılaştığı sorunlara ilişkin algıları; yöntem bilgi eksikliği %27 oranında, saha ve salon eksikliği %20 oranında, malzeme eksikliği %17 oranında, kalabalık sınıf mevcudu %13 oranında, ders saatlerinin yetersiz olması %10 oranında, derse karşı olumsuz tutum %7 oranında, öğrencilerin gelişim seviyelerinin düşük olması %3 oranında, disiplinsiz öğrenci profili %3 oranında bulunmuştur.

Araştırmanın dördüncü sorusu "Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemlerini belirlemede karşılaştıkları sorunlara karşı çözüm önerileri nelerdir?" şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çeşitli öğretim yöntemlerini kullanabilmesine yönelik olası çözüm önerisi algıları sırasıyla 1. Hizmet içi eğitimler, 2. Üniversitede uygulama ağırlıklı eğitim, 3. Malzeme eksikliğinin tamamlanması, 4. Ders saati sayısının arttırılması, 5. Fiziki şartların iyileştirilmesi, 6. Kaliteli eğitim verilmesi, 7. Hareket eğitimi dersinin olması, 8. Tüm branşlarda eğitim verilmesi, 9. Sınıf sayılarının azaltılması şeklinde bulunmuştur. Çalışmanın dördüncü araştırma sorusuna ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Çeşitli Öğretim Yöntemleri Kullanabilmesine Yönelik Çözüm Önerisi Algıları

Kod	f	%	Örnek cümle
Hizmet içi eğitimler	7	29	"Biz öğretmenler mesleğimizi yaparken mesleğimizi öğreniyoruz. Bu bilince ulaştıktan sonraki gittiğimiz kursların mesleğimiz için çok daha etkili olduğunu düşünüyorum. Çünkü artık öğrenmenin önemini öğrenmiş oluyoruz."(Ö8).
Üniversitede uygulama ağırlıklı eğitim	6	26	"Üniversitelerde teorik derslerin yanında uygulama derslerine daha çok çeşitli yöntem ve teknik becerileri geliştirici eğitimlere yer verilmesi gerekmektedir."(Ö5).
Malzeme eksikliğinin tamamlanması	4	17	"Beden eğitimi dersi yıllık maliyeti olan bir ders, bunu da çoğu okul yönetimi karşılayamıyor. Bazen öğretmen kendi cebinden bile para harcayabiliyor. Burada malzeme ihtiyacını karşılamak için devlet ücretsiz ders kitaplarını dağıtırken bunun yanında ücretsiz spor malzemesi dağıtmak devletin alanı olabilir."(Ö9).
Ders saati sayısının artırılması	2	8	"Beden eğitimi dersi önemli bir ders çocuklarında en sevdiği derslerden birisi bu dersin amacına ulaşabilmesi için ders saatleri artırılmalı."(Ö7).
Fiziki şartların iyileştirilmesi	1	4	"Fiziki şartların iyileştirilmesi gerekmekte, en azından üstü kapalı bir alanın okullarda olması gerekmekte."(Ö7).
Kaliteli eğitim verilmesi	1	4	"Öğretmen adaylarının eğitiminde üniversiteler çok daha dolu ve kaliteli olmalı, bu anlamda üniversitedeki öğretim görevlileri çok kaliteli olmalı ve işi çok daha ciddiye almaları gerekmektedir."(Ö8).
Hareket eğitimi dersinin olması	1	4	"Son yıllarda lisans eğitiminde hareket eğitimine de başlandı. Geç kalmış bir durum ancak öğrenci merkezli yöntemleri kullanmamız için öğrencilerin alt yapısının iyi olması gerekmektedir."(Ö4).
Tüm branşlarda eğitim verilmesi	1	4	"Üniversite eğitimlerinde her okul aynı eğitimi verememekte, beden eğitimi öğrencileri bu üniversitelere girerken sadece kendi branşlarında sınava giriyor ama beden eğitimi öğretmenini bütün branşları bilmesi gerekiyor. O yüzden lisans eğitimine zorunlu olarak bütün branş eğitimlerinin verilmesi gerekiyor."(Ö3).
Sınıf sayılarının azaltılması	1	4	"Özellikle ilköğretimde sınıflar inanılmaz kalabalık 40 kişilik sınıflar görebiliyoruz. 40 tane öğrenciyle ders yapmak çok zor olmakta, yoklama almak, rahat hazır ol demek bile bir ders saatinin yarısını almakta, bu anlamda sınıftaki öğrenci sayılarının azaltılıp dersliklerin çoğaltılması sağlanabilir."(Ö8).
Toplam	24	100	

Tablo 5'e bakıldığında araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çeşitli öğretim yöntemleri kullanabilmesine yönelik çözüm önerileri algıları; hizmet içi eğitimler %29 oranında, üniversitede uygulama ağırlıklı eğitim %26 oranında, malzeme eksikliğinin tamamlanması %17 oranında, ders saati sayısının artırılması %8 oranında, fiziki şartların iyileştirilmesi %4 oranında, kaliteli eğitim verilmesi %4 oranında, hareket eğitimi dersinin olması %4 oranında, tüm branşlarda eğitim verilmesi %4 oranında, sınıf sayılarının azaltılması %4 oranında bulunmuştur.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Millî Eğitim Bakanlığının 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamış olduğu milli eğitimi geliştirme projesi kapsamında ilk ve ortaöğretim niteliğinin artırılması, öğretmen eğitimindeki kalitenin yükseltilmesi ve yeni öğretim yöntem ve stratejilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır (MEB, 2007). Bu amaçla, öğrencinin merkezde olması, öğretmenin öğrencilere rehberlik etmesi, öğrencinin bilimsel süreci aktif olarak kullanması eğitim öğretim sürecinin önemli bir hedefi haline gelmiştir (Demirkan ve Saraçoğlu, 2016). Etkili şekilde eğitim öğretimi hizmetlerini yerine getirmek için eğitim öğretim ortamlarını hazırlamak öğretmenlerin temel görevi haline gelmiş, öğretmenlerin alanlarında daha yetkin olmaları, derslerinde farklı öğretim yöntemlerini kullanmalarını

gerekli kılınmıştır (Bozpolat ve ark., 2016). Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemlerini belirlemede karşılaştığı sorunlar belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, öğretim yönteminin tanımına ilişkin algıları sırasıyla; 1. Bilgiyi aktarma yolu. 2. Strateji 3. Stil 4. Öğretme tasarımı temaları altında ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar literatürdeki bazı çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Demirhan (2002) öğretim yönteminin tanımına ilişkin olarak, öğretim faaliyetlerinin düzenlenmesinde model, strateji, stil, tasarım ve taktik gibi kavramların kullanıldığını belirtmiştir. Demirel (2009) ise öğretim yöntemini bir dersin amaç ve hedeflerini gerçekleştirmede izlenen yol olarak tanımlarken, Dirik (2015) öğretim yöntemini, eğitim öğretim faaliyetlerini düzenleyen öğretmenin amacına ulaşmasını sağlayan yol, şeklinde tanımlamıştır.

Araştırma sonucunda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemi belirleme önceliklerine ilişkin algıları sırasıyla; 1. Öğrencinin bireysel özellikleri, 2. Ders araç gereçleri, 3. Fiziki şartlar, 4. Kazanımlar, 5. Öğrenci sayısı, 6. Öğrenci güvenliği, 7. Mesleki bilgi temaları altında ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarının literatürdeki benzerliği yönünden bakıldığında, Ünlü ve Aydos (2007) araştırmalarında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, derslerde bazı yöntemlerin yüksek düzeyde duyuşsal beceri gerektirmesi ve öğrencilerin hazırbulunuşluluklarının yeterli olmaması sebebiyle öncelikli olarak seçmediklerini ifade etmişlerdir. Başka bir örnekte ise, Ünal (2016) her öğretim yönteminin kendine has avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Bu sebeple beden eğitimi ve spor öğretmenleri derslerinde verecekleri konunun özelliği, ders araç gereçleri, sınıftaki öğrenci sayısı ve ders ortamı gibi farklı değişkenleri göz önüne alarak doğru karar vermeleri dersin verimini arttırabilir. Aynı şekilde her öğrencinin öğrenme hızının ve biçiminin farklı olması sebebiyle öğretmenleri farklı öğretim yöntemleri kullanmaya yönelteceği de ifade edilmiştir. Beden eğitimi ders programının uygulanmasında beden eğitimi ve spor öğretmenleri, okulun fiziki şartlarını, araç gereçlerini, bulunduğu bölgenin iklim şartlarını ve öğrencilerin bireysel ilgi ve yeteneklerini göz önüne alarak programların uygulanması gerektiğini belirtmiştir. Karamemiş (2019) ise, akademisyenlerin ve öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntemlerini belirlemeye yönelik çalışmasında öğretim yöntem seçimine etki eden faktörleri ilk olarak öğretmenin yöntem bilgisi ve öğrenciye aktarılacak istenen kazanımlar olduğunu belirtirken, ikinci olarak öğrenci grubunun büyüklüğü ve son olarak ta dersin süresi, fiziki imkânların uygunluğu ve konunun özelliği, içerik ve maliyet gibi faktörlerin etkili olduğunu belirtmiştir.

Araştırma sonucunda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemi belirlerken karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları sırasıyla; 1. Yöntem bilgi eksikliği, 2. Malzeme eksikliği, 3. Saha ve salon eksikliği, 4. Kalabalık sınıf mevcudu, 5. Ders saatlerinin yetersiz olması, 6. Derse karşı olumsuz tutum, 7. Öğrencilerin gelişim seviyelerinin düşük olması, 8. Disiplinsiz öğrenci profili temaları altında ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular literatürdeki bazı çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Osborne ve ark. (2016) beden eğitimi öğretmenlerinin mesleklerinde karşılaştıkları engelleri belirlemeye yönelik çalışmalarında, malzeme ve araç-gereç eksikliği, öğretmenlerin derslere hazırlıklı girmemeleri, disiplinsiz öğrenci davranışları ve öğretmenlerin kaliteli lisans eğitimi almaması gibi engeller olduğunu belirtmişlerdir. Chatoupis'in (2018) beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin Mosston ve Ashworth'ün öğretim stillerini kullanmalarına yönelik literatür

taraması çalışmasında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin lisans eğitiminde yeteri düzeyde eğitim almadıklarından dolayı özel öğretim yöntemlerini derslerinde kullanamadıklarını ifade etmiştir. Popeska ve arkadaşlarının (2017) ilköğretimde beden eğitimi ve spor öğretim sürecinin önündeki yaygın engeller adlı araştırmalarının sonucunda en sık karşılaşılan engelin ekipman ve malzeme yetersizliği olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yılmaz (2019) ise öğretmenlerin öğretim yöntemi seçiminde öğrencilerin hazırbulunuşluğu, ilgi ve istekleri, bireysel farklılıkları ve konunun içeriği gibi faktörlerin yanında; sınıftaki öğrenci sayılarının fazla olması, ders süresinin az olması, fiziki şartların yetersiz olması ve araç-gereç eksikliği gibi sorunlarında etkili olduğunu tespit etmiştir. Demir (2018) ise, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki sorunları ve performanslarını etkileri adlı çalışmasında, bu dersin yapılması aşamasında ihtiyaç duyulan araç-gereç, malzeme, donanım ve saha gibi fiziki kaynakların yetersiz olduğunu aynı zamanda sınıflardaki öğrenci sayısının ve haftalık ders saati sayısının bu dersin öğretimi için uygun olmadığını belirtmiştir. Benzer şekilde Yıldız ve Kangalgil (2014) beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin derslerinde çeşitli öğretim yöntemlerini kullanmama sebeplerini, araç-gereç, malzeme ve tesis eksikliği, ders saatinin yetersizliği, öğrencilerin olumsuz tutumu ve beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemlerini tam anlamıyla uygulamayı bilmemeleri olarak ifade etmişlerdir. Yılmaz ve ark. (2005) ise; son zamanlarda öğrenci merkezli öğretim yöntemlerinin hizmet içi eğitim kurslarında ve medya gibi iletişim platformlarında sıklıkla vurgulandığı ancak bu durumun beden eğitimi öğretmenlerinin dikkatini çekmiş olmasına rağmen öğrenci merkezli öğretim yöntemlerini nasıl uygulamaya geçirecekleri konusunu kavrayamamış olabilirler, şeklinde ifadede bulunmuşlardır. Diğer taraftan Gülüm ve Bilir (2010) beden eğitimi öğretim programının uygulanabilme koşulları ile ilgili beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri adlı araştırmalarında, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yapılandırmacı programın uygulanması için gerekli bilgiye sahip olmadıklarını, programın gerçekleştirilebilmesi için sınıf sayılarının uygun olmadığını, donanım, araç, gereç ve spor alanları gibi fiziki kaynakların yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Sanz-Arazuri ve ark. (2018) ise, akademik başarı beklentisi içerisinde olmayan öğrenciler ve aileler tarafından beden eğitimi ve spor dersi kolay geçilen, akademik başarıya katkı sağlamayan bir ders olarak düşünüldüğünden bu dersin değersiz olarak algılanmasına ve olumsuz tutumla yaklaşılmasına sebep verdiğini ifade etmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemi belirlemede yaşadıkları birtakım sorunlar belirlenmiştir.

- Beden eğitimi maliyetli bir ders olduğundan bu derste ihtiyaç olan donanım ve malzeme ihtiyacının öğretim yöntemi belirlemede sorun oluşturmaktadır.
- Beden eğitimi ve spor dersinde bazı okulların salon ve fiziki şartların yetersiz olması veya olmaması özellikle soğuk hava koşullarında öğretmen merkezli öğretim yöntemlerinin kullanımını arttırmaktadır.
- Sınıfların kalabalık, haftalık ders saatinin yetersiz olması öğrenci merkezli öğretim yöntemi belirlemede sorun oluşturmaktadır.
- Son yıllarda çocukların hareketsiz yaşam tarzlarından kaynaklı vücut koordinasyonlarının olmaması nedeniyle çok basit hareketlerin bile yapılması bazı konuların bilgi düzeyinde aktarılmasına sebep olabilmektedir.

- Beden eğitimi ve spor dersinde donanım, malzeme ve araç-gereç olmaması öğretmenlerin sürekli şekilde aynı yöntemlerle ders işlemesine sebebiyet vermektedir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenin yöntem bilgi eksikliğinden dolayı sadece belirli branşlara (futbol, basketbol, voleybol vb. gibi) yoğunlaşmaktadır.
- Beden eğitimi dersinin amacına uygun olarak işlenmediğinde öğrenci, veli, öğretmen ve okul yönetimi tarafından boş bir ders olarak algılanabilmektedir.

Araştırma sonucunda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çeşitli öğretim yöntemlerini kullanabilmesine yönelik olası çözüm önerisi algıları sırasıyla; 1. Hizmet içi eğitimler, 2. Üniversitede uygulama ağırlıklı eğitim, 3. Malzeme eksikliğinin tamamlanması, 4. Ders saati sayısının artırılması, 5. Fiziki şartların iyileştirilmesi, 6. Kaliteli eğitim verilmesi, 7. Hareket eğitimi dersinin olması, 8. Tüm branşlarda eğitim verilmesi, 9. Sınıf sayılarının azaltılması, temaları altında ifade ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar literatürdeki bazı çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Ünlü ve Aydos (2010) beben eğitimi ve spor öğretmenlerinden, günümüz bilgi çağındaki hızlı değişim ve gelişimlerden dolayı beklenen niteliklerde değişmektedir. Bu sebeple beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin değişen rollerine istinaden öğretim sürecindeki yenilik ve değişimler göz önüne alınarak gerek lisans eğitiminde gerekse görevi sırasında hizmet içi eğitimlerle mesleki gelişimlerini arttırıcı güncel bilgi ve yeterlilikler kazandırılmalıdır. Karataş (2021) ise, beden eğitimi ve spor dersinin okullarda yaygınlaştırılması ve sağlıklı bir ortamda gerçekleştirilmesi için spor alanlarının salonlarının, derslerde ihtiyaç duyulan spor araç gereçlerinin ve malzemelerinin temin edilmesi gerekmektedir. Bu ihtiyaçların karşılanması öğretmenlerin derslerinde yaşadığı sorunların çözümünde ve öğrencilerin öğrenme ortamlarının daha verimli hale gelmesi açısından oldukça önemlidir. Başka bir örnek verecek olursak, Demirhan ve ark. (2008) öğretmenlerin güncel bilgiye ulaşamama sorunları düzenli şekilde yapılan hizmet içi kurs ve eğitimlerle çözüme kavuşturulabilir. Aynı zamanda haftalık ders saatlerinin artırılması, tesis ihtiyaçlarının giderilmesi ve araç-gereç eksikliğinin tamamlanması beden eğitimi dersinin işlenmesinde engel olarak duran sorunları ortadan kaldıracaktır. Uğraş (2018) beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilere bilgi aktarmada ve öğretim yöntemi kullanımı konusundaki sorunlarının çözümü için hizmet içi eğitimlerinin nitelik ve niceliğinin artırılması, lisans eğitiminde branş dallarına özgü öğretim yöntemlerinin yer alması, özel öğretim yöntemleri dersinin sayısının artırılması sağlanabilir, Üniversite ve MEB arasında işbirliği yapılarak öğretmenlerin sene sonunda karşılaştıkları problemlere ve eksikliklere yönelik hizmet içi eğitimler düzenlenebilir. Yılmaz (2019) ise, öğretmen öğretim sürecinin en temel öğelerinden birisidir. Bu sebeple öğretim yöntemleri konusunda öğretmen adaylarına lisans eğitimleri süresince güncel bilgilere dayalı eğitim verilmeli ve verilen eğitimin pratiğe dökülebilmesi için öğretmenlik uygulaması programlarına öğretim yöntemi konuları dâhil edilmelidir şeklinde ifade etmiştir.

ÖNERİLER

Araştırmacılar beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemi belirlemede yaşanan sorunlara ilişkin, bulgulardan hareketle aşağıdaki önerileri getirmişlerdir.

- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin birden fazla yöntemi derslerinde kullanabilmeleri için; üniversitelerde öğretmen adaylarına öğretim yöntemlerine yönelik uygulama eğitimlerine ağırlık verilebilir.
- Görevde olan beden eğitimi öğretmenlerine üniversiteyle iletişime geçilip çeşitli seminer ve kurs eğitimleri düzenlenebilir.
- Üniversiteler öğretmen adaylarına çeşitli öğretim yöntemleri bilgisinin yanında hareket eğitimi ve bilimiyle ilgili derslere de yer verilebilir.
- Bakanlık tarafından hizmet içi eğitim kursları yoluyla öğretim yöntemleri ile ilgili teorik ve uygulama eğitimlerin sayısı ve niteliği artırılabilir.
- Beden eğitimi ve spor dersinde ihtiyaç duyulan donanım, malzeme ve araç-gereç ihtiyacı okul yönetimi ve devlet tarafından eğitim öğretim başında karşılanabilir.
- Yeni yapılan her okulun projesine kapalı spor salonlarının da konularak spor salonlarının yapılması sağlanabilir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin lisans eğitimi sonrası yüksek lisans eğitimi yapmaları teşvik edilebilir.
- Teknolojinin sürekli gelişmesi, bilginin değişmesi nedeniyle beden eğitimi ve spor öğretmenleri çeşitli bilimsel çalışmaları ve değişen spor kurallarını sürekli takip ederek mesleki gelişimlerini arttırabilirler.

Araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim yöntemleri belirlemede birtakım sorunlarla karşılaştığı ve bu sorunların beden eğitimi dersinin amacını gerçekleştirmede engel teşkil ettiği anlaşılmıştır. Öğrencilerin sağlıklı bir şekilde gelişimlerini sağlamak ve spor kültürü içerisinde yetiştirmek için beden eğitimi ve spor dersinde ihtiyaç duyulan yeterliliklerin sağlanması ve öğretmen niteliklerini artırılması sonucuna varılmıştır.

Etik Metni

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Makalenin etik kurul izni, Amasya Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Yayın Etik Kurulu tarafınca 20.05.2022 tarih, E-30640013-108.01-72125 sayılı kararı ile alınmıştır.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %50, ikinci yazarın katkı oranı %50'tir.

KAYNAKÇA

- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bitlissos/issue/38061/399955>
- Bozpolat, E., Uğurlu, C. T., Usta, H. G., ve Şimşek, A. S. (2016). Öğrenci ve öğretim elemanlarının öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin görüşleri: Nitel bir çalışma. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 83-95. <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.690>

- Böke, H. (2021). *Beden eğitimi derslerinde özel öğretim yöntemleri kullanılmasının etkililiğinin incelenmesi: Bir meta analiz çalışması*. Gazi Kitapevi.
- Bülbul, M. Ş. (2016). Nitel araştırmaların doğası. <http://fizikli.com/box/wpcontent/uploads/2016/02/nitel.pdf>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (6.baskı). Pegem Akademi Yayınevi.
- Chatoupis, C. C. (2018). Physical education teachers' use of mosston and ashworth's teaching styles: a literature review. *Physical Educator*, 75(5), 880-900. DOI: <http://dx.doi.org/10.18666/TPE-2018-V75-I5-8292>
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. (3. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demir, M. (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki sorunları ve performanslarına etkileri (Adıyaman ili örneği)*. [Yüksek Lisans Tezi]. Bartın Üniversitesi.
- Demirel, Ö. (2009). *Öğretme sanatı*. (15. Baskı). PegemA Yayıncılık.
- Demirhan, G. (2002). Spor eğitiminde yöntem, strateji, teknik kavram ve uygulamalar. 7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 27-29 Ekim. Antalya. <http://www.sporbilim.com/dosyalar/Seminerler.pdf>
- Demirhan, G., Açıkada, C., ve Altay, F. (2001). Students perceptions of physical education teacher qualities. *Journal of the International Council for Health, Physical Education, Recreation, Sport and Dance*, 37 (3), 16-18.
- Demirhan, G., Bulca, Y., Altay, F., Şahin, R., Güvenç, A., Aslan, A., Güven, B., Kangalgil, M., Hünük, D., Koca, C., ve Açıkada, C. (2008) Beden eğitimi öğretim programları ve programların yürütülmesine ilişkin paydaş görüşlerinin karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 157-180. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sbd/issue/16394/171428>
- Demirkan, Ö., ve Saraçoğlu, G. (2016). Anadolu lisesi öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin görüşleri. *The Journal of International Lingual, Sociad and Educational Sciences*, 2(1), 1-11. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jilses/issue/23621/251570>
- Dirik, M. Z. (2015). *Eğitim programları ve öğretim, öğretim ilke ve yöntemleri*. (2. Baskı). Pegem Akademi
- Gülüm, V., ve Bilir, P. (2010). Beden eğitimi öğretim programının uygulanabilme koşulları ile ilgili beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 9(2), 57-64. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000200
- İnce, M. L., ve Hünük, D. (2010). Eğitim reformu sürecinde deneyimli beden eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları öğretim stilleri ve stillere ilişkin algıları. *Eğitim ve Bilim*, 35, 157. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/260>
- Karamemiş, Y. (2019). *Beden eğitimi ve spor alanında akademisyenlerle beden eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemlerinin karşılaştırılması ve sorunlarının araştırılması*. [Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Karamustafaoğlu, O., Bayar, A., ve Kaya, M. (2014). Fen bilimleri öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri üzerine bir araştırma: Amasya örneği. *AKU, Kurumsal Eğitim Bilim Dergisi*, 7(4), 436-462. <http://dx.doi.org/10.5578/keg.8047>
- Karataş, E. Ö. (2021). Beden eğitimi öğretmenlerinin sorunları. *Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 1-14. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kafkassbd/issue/68061/996286>.

- Keske, G. (2007). *İlköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemleri ve karşılaştıkları sorunlar (Gaziantep İli Örneği)*. [Yüksek Lisans Tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Kulinna, P. H., and Cothran, D. (2003). Physical education teachers' self-reported use and perceptions of various teaching styles. *Learning and Instruction*, 13, 597-609. [https://doi.org/10.1016/S0959-4752\(02\)00044-0](https://doi.org/10.1016/S0959-4752(02)00044-0)
- MEB (2007). *İlköğretim beden eğitimi dersi (1-8. Sınıflar) öğretim programı kılavuzu*. Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB (2018). *Ortaöğretim kurumları beden eğitimi dersi öğretim programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- Mosston, M., and Ashworth, S. (2002). *Teaching physical education* (5th ed). Benjamin Cummings.
- Osborne, R., Belmont, R. S., Peixoto, R. P., Azevedo, I.O.S., and Carvalho Junior, A. F. P. (2016). Obstacles for physical education teachers in public schools: an unsustainable situation. *Motriz: Rev. Educ. Fis*, 22(4), 310-318. DOI: <http://dx.doi.org/10.1590/S1980-6574201600040015>.
- Orak, O. S., Uzun, M., Kumcağız, H., ve Yurdadön, Ü. (2021). The Impact of Sporting Activities of Middle School Students on Bullying Tendencies. *International Journal of Sport Culture and Science*, 9(1), 117-126.
- Özlü, K. (2014). *Türkiye’de ortaokul ve liselerde çalışmakta olan beden eğitimi öğretmenlerin kullandıkları öğretim stilleri ve öğretim stillerini algılayışları*. [Yüksek Lisans Tezi]. Amasya Üniversitesi.
- Patton, M. L. (2010). *Proposingempiricalresearch: A Guide tothefundamentals*. Pyczak Publishing.
- Popeska, B., Klincarov, I., Mitevski, O., and Nikovski, G. (2017). Common obstacles in realization of physical education teaching process in primary education in Republic of Macedonia. 12th FIEP European Congress. Lexembourg.
- Sanz-Arazuri, E., Ponce-De-León-Elizondo, A., Valdemoros-San-Emeterio, M. Ángeles, and Baena-Extremera, A. (2018). Parental influence on adolescent adherence to physical-sport practice (Influencia parental de la adherencia de práctica físico-deportiva en adolescentes). *Retos*. 185-189. DOI: <http://dx.doi.org/10.47197/retos.v0i33.54465>.
- Şirinkan, A., ve Erciş, S. (2009). İlköğretim okullarındaki beden eğitimi ve spor derslerinde uygulanan öğretim yöntemleri ve ölçme-değerlendirme kriterlerinin araştırılması. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3/3. 184-189. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bsd/issue/53576/713936>.
- Tamer, K., ve Pular, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Kozan Ofset.
- Tutkun, Ö. F., Koç, M., Sezer, A., ve Polat, Ü. (2004). Gelişen ve değişen konjonktürde Türk Milli Eğitim Sisteminde okul ve öğretmen profili. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi.
- Uğraş, S. (2018). Beden eğitimi öğretmenleri kendilerini hangi konularda yetersiz hissediyor? *ÇOMÜ Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-16. <https://dergipark.org.tr/en/pub/comusbd/issue/43232/494110>.
- Uzun, M. (2022). Sport as a Concept: An Evaluation from the Children's Perspective. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 7(17), 414-471.
- Uzun Dönmez, M. ve Imamoglu, O. (2020). Comparison of Attention Levels in Primary School Students in Terms of Gender and Physical Activity. *Asian Journal of Education and Training*, 6(2), 256-260.

- Uzun, M., Yurdadön, Ü., İmamoğlu, O., Musa, Ç. O. N., Çavuşoğlu, G., ve Taşmektepligil, M. Y. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Etkinliklere Katılma ve Fiziksel Aktiviteden Hoşlanma Durumlarının Belirlenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 38-52.
- Ünal, İ. (2016). *Beden eğitimi ve spor dersinde kullanılan farklı öğretim yöntemlerinin ortaokul öğrencilerinin bilişsel ve psikomotor erişleri üzerine etkisi ile beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Ünlü, H., ve Aydos, L. (2007) İlköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemleri. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 40-51. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bsd/issue/53632/715542>.
- Ünlü, H., ve Aydos, L. (2010). Beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlilikleri üzerine bir derleme. *Milli Eğitim*, 40(187), 172-192. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/36197/407038>.
- Yeşilbursa, C. C. (2011). *Sosyal bilgilerde miras eğitiminin öğrencilerin somut kültürel mirasa karşı tutumlarına ve akademik başarılarına etkisi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8.baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, E., ve Kangalgil, M. (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterlilikleri ve kullandıkları öğretim yöntemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 5(1), 61-76. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/psbd/issue/20583/219330>.
- Yıldız, R., ve Kangalgil, M. (2021). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ilköğretim ikinci kademe beden eğitimi ve spor dersi kazanımlarının gerçekleştirilmesine ilişkin görüşleri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(40), 2146-2167. DOI: <http://dx.doi.org/10.26466/opus.856590>.
- Yılmaz, S. H. (2019). *Beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılan öğretim yöntemlerinin belirlenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Bartın Üniversitesi.
- Yılmaz, L. S., İnce, M. L., Kirazcı, S., ve Çiçek, Ş. (2005). Beden eğitimi öğretmenlerinin ders zaman yönetimi davranışları ve kullandıkları öğretim yöntemleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 10. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gbesbd/issue/27984/304986>.